

Άγιος Φιλόθεος ο Κόκκινος — Ο σοφός Πατριάρχης και φωτεινός ησυχαστής της Θεσσαλονίκης

[/ Γνώμες](#)

- Του αρχιμ. Μακαρίου Τιμέρη, υποψήφιου διδάκτωρ της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Η 11η Οκτωβρίου είναι ημέρα μνήμης για τη Θεσσαλονίκη, για την τοπική μας εκκλησία και για ολόκληρη την Ορθοδοξία. Την ημέρα αυτή τιμούμε τον Άγιο Φιλόθεο τὸν Κόκκινο, έναν από τους σημαντικότερους εκκλησιαστικούς πατέρες του 14ου αιώνα, γεννημένο στη Θεσσαλονίκη, που έλαμψε ως μοναχός, θεολόγος και Οίκουμενικός Πατριάρχης.

Από τη Θεσσαλονίκη στο Άγιον Όρος

Ο Φιλόθεος γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη περί το 1300 μ.Χ., από οικογένεια ταπεινή αλλά ευσεβή. Έλαβε εξαιρετική μόρφωση κοντά στον σοφό Θωμά Μάγιστρο, ενώ από νεαρή ηλικία εγκατέλειψε την κοσμική ζωή και αφοσιώθηκε στη μοναχική άσκηση.

Πρώτα ασκήτεψε στη Μονή του Σινά και κατόπιν στο Άγιον Όρος, στη Μονή Βατοπαιδίου, όπου συνδέθηκε με τον Άγιο Σάββα τον δια Χριστόν Σαλό, του οποίου και συνέγραψε τον βίο.

Αργότερα μετέβη στη Μεγίστη Λαύρα, όπου ανήλθε στη θέση του ηγουμένου (1342-1345)¹.

Ο υπερασπιστής του Ήσυχασμοῦ

Ο Άγιος Φιλόθεος υπήρξε στενός φίλος και υποστηρικτής του Άγιου Γρηγορίου Παλαμά. Μαζί του αγωνίστηκε για τη θεολογία του φωτισμού, δηλαδή τη βίωση της Θείας Χάριτος ως άκτιστης ένεργείας του Θεού.

Ως θεολόγος και συγγραφέας, υπερασπίστηκε την εμπειρική γνώση του Θεού έναντι της σχολαστικής διανοήσεως της Δύσεως. Τα συγγράμματά του χαρακτηρίζονται από πνευματικό βάθος, νηφαλιότητα και εκκλησιαστικό φρόνημα².

Το 1347 εξελέγη Μητροπολίτης Ήρακλείας, και το 1353 Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Κατά τη διάρκεια της δευτέρας πατριαρχίας του (1364-1376)³, ανακήρυξε επίσημα άγιο τον Γρηγόριο Παλαμά (1368) και καθιέρωσε την εορτή του κατά τη Β΄ Κυριακή των Νηστειών⁴.

Ήταν επίσης ειρηνοποιός μεταξύ των Εκκλησιών και στήριξε το κύρος του Πατριαρχείου σε δύσκολους καιρούς για τη Ρωμανία.

Πατριάρχης με ταπείνωση και ειρήνη

Παρά τη μεγάλη του θεολογική δύναμη, ο Φιλόθεος διακρινόταν για την ταπεινοφροσύνη και την πραότητα. Εκθρονίστηκε δύο φορές, μα ουδέποτε παραπονέθηκε· δέχθηκε τα πάντα ως ευλογία Θεού.

Πέρασε τα τελευταία του χρόνια σε ησυχία και προσευχή, μέχρι την οσιακή του κοίμηση περί το 1379.

Η Θεσσαλονίκη, πόλη των Αγίων Δημητρίου και Γρηγορίου Παλαμά, τιμά τον Φιλόθεο ως τοπικό άγιο και θεολογικό στύλο της εκκλησιαστικής της παραδόσεως. Η μορφή του υπενθυμίζει ότι η αληθινή θεολογία γεννιέται στην προσευχή και στην κάθαρση της καρδιάς· εκεί όπου ο άνθρωπος συναντά ζωντανά τον Θεό.

«Ο ειρηνοποιός Πατριάρχης, ό θεολόγος τής Ήσυχίας,

Άγιε Φιλόθεε, πρέσβευε υπέρ ήμῶν.»

Παραπομπές - Βιβλιογραφία

1. Μονή Βατοπαιδίου, Ό Άγιος Φιλόθεος ό Κόκκινος, διαθέσιμο στο: vatopedi.gr
2. Πύλη Παιδείας και Πολιτισμού ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ, Ό Άγιος Φιλόθεος ό Κόκκινος (Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως), διαθέσιμο στο: pemptousia.gr
3. Wikipedia (Ελληνική Έκδοση), Φιλόθεος Κόκκινος, el.wikipedia.org/wiki/Φιλόθεος_Κόκκινος

4. Saint.gr, Βίος Ἁγίου Φιλοθέου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, διαθέσιμο στο: saint.gr/2084

5. Ματιά.gr, Ἅγιος Φιλόθεος Κόκκινος - Ὁ Πατριάρχης τῆς Θεοπτίας, διαθέσιμο στο: matia.gr